

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

de

SAAMBINDER

Gereformeerde Gemeente Herkingen

22/08/2019
jaargang 97

nr **47**

Op 22 september 1973 overlijdt mevrouw Christina de Geus-van der Veer te Herkingen, in de leeftijd van 82 jaar. Samen met haar man en gezin heeft zij ruim 25 jaar de predikanten en studenten die in de gemeente voorgingen met haar zorgen omringd. Vijf dagen later vindt de begrafenis plaats. Tijdens de rouwdienst spreekt ds. Th. van Stuijvenberg uit Middelharnis over Psalm 69 vers 34: 'Want de HEERE hoort de

nooddruftegen, en Hij veracht Zijn gevangenen niet'.

Op de begraafplaats spreekt ds. P. Blok uit Dirksland de grote schare belangstellenden toe en herinnert hij eraan, hoe dikwijls hij in het huisje van de overledene is geweest, waar men na de bediening van het Heilig Avondmaal 'der vromen tent hoorde weergalmen'. 'Zij was een zorgzame en biddende moeder; een nooddruftegen, een zuchter'.

Een krachtig gebed

In onze tekst gaat het over het gebed. In de Heidelbergse Catechismus staat daarvan: 'welke God van ons vordert'. Er wordt verwezen naar Psalm 50:14: 'Offer Gode dank en betaal den Allerhoogste uw geloften'. Een bevel van God aan ons allemaal.

Een krachtig gebed
des rechtvaardigen
vermag veel.

Jakobus 5:16b

Velen kennen wel de uitspraak 'Het gebed is de ademtocht der ziel'. In het natuurlijke is het nodig adem te halen om te kunnen leven. Zo is in het geestelijk leven het gebed onmisbaar. Het gebed is een kostelijke genadegave. Het is een krachtig wapen in de strijd tegen de vele vijanden (Ef. 6:12). Veel voorbeelden uit de gewijde en ongewijde geschiedenis tonen duidelijk aan wat het gebed vermag. Maar alles wat de naam van bidden draagt, is nog geen echt bidden dat God behaagt.

Bidden alleen met het verstand is op zich goed, maar toch geheel anders dan bidden met een ootmoedig hart. Dat betekent niet dat bidden een werkzaamheid van de ziel zou zijn, geheel buiten het verstand om. Dat is onmogelijk. 'Geef mij verstand, met Godd'lijk licht bestraald', zingt de dichter. Gods genade maakt een mens nooit onverstandig, maar juist omgekeerd.

In de tekst blijkt dat met 'des rechtvaardigen' het onderscheid wordt aangegeven welk gebed veel vermag. In het verband van de tekst blijkt dat de apostel Elfa als een bijzonder voorbeeld aanhaalt. Op het gebed van Elfa sluit God de wolken, zodat er drie

jaren en zes maanden geen regen op de aarde valt. Daarna bidt Elfa opnieuw en God geeft regen. Op het gebed van dezelfde Elfa daalde op de berg Karmel vuur van de hemel waardoor het offer van Elfa werd verteerd en door God werd aangenomen. 'Rechtvaardigen' wil hier niet zeggen: zonder zonden te zijn. Elfa was voor de Heere met al zijn ijver en met al zijn genade een mens van gelijke beweging als ieder ander mens. Dat hij hier een 'rechtvaardige' wordt genoemd, ziet niet op hetgeen Elfa als zondig mens tegenover de Heere was, maar op hetgeen hij als kind van God door genade is geworden.

We lezen op meer plaatsen in de Bijbel dat Gods kinderen 'rechtvaardigen' worden genoemd. Niet omdat zij de rechtvaardigheid in zichzelf bezitteen, maar omdat zij door God rechtvaardig verklaard zijn. Hoe kan dat, vraagt u misschien? In de Heidelbergse Catechismus wordt gevraagd: 'Hoe zijt gij rechtvaardig voor God?' Het antwoord luidt: 'Alleen door een waar geloof in Jezus Christus.... Zonder enige verdiensten mijnerzijds, uit louter genade mij de volkomen genoegdoening, gerechtigheid en heiligheid van Christus schenkt en toerekent' (vraag en antwoord 60). Alleen daaruit kan er een 'krachtig' gebed voortvloeien. Een krachtig gebed 'is hetwelk God van ons vordert, en dat God Zijn genade en de Heilige Geest alleen aan diegenen geven wil, die Hem met hartelijke zuchten zonder ophouden daarom bidden en daarvoor danken' (vraag 116).

Lege binnenkamer

Wellicht vraagt u of het gebed van een rechtvaardige altijd een 'krachtig gebed' is? Nee, het zou wel zo moeten zijn. Gods kinderen blijven, ook na ontvangen genade, vol gebreken en zwakheden. Het zou bij Gods kinderen veel meer tot schuld en droefheid moeten zijn dat ze hun binnenkamer zo gemakkelijk leeg kunnen laten. Vaak moeten ze ook eerlijk belijden dat ze zo traag en harteloos bidden. Zal er van een krachtig en aanhoudend gebed sprake kunnen zijn, dan is het nodig dat de zaak, of de zaken waarom men bidt, op het hart gebonden worden. Naarmate de zorg, de nood of de behoefte levend en bewust worden, naar die mate zal het bidden en smeken een worstelen worden

ds. J. van Laar,
Barneveld

In dit nummer

4 Wat zeggen ons de cijfers? [2]

5 De eerste keer

20 Tale Kanaäns

- 2 Een krachtig gebed
- 3 Het zien op Jezus in Zijn leven [33]
- 6 Leidt afwijzing van de Joodse godsdienst tot Jodenhaat? [2]
- 7 Al deze woorden [33]
- 8 Verdwenen gemeente: Maastricht [2]
- 9 Studeren bij de CGO
- 10 De nieuwe donorwet [1]
- 11 Boekennieuws
- 12 Rubriek JEUGD
- 13 Kerknieuws
- 14 Berichten
- 15 Kerkdiensten

Het zien op Jezus in Zijn leven [33]

tot de Heere. Zulk bidden brengt de mens in ootmoed en onwaardigheid. Dat is een gebed dat voortvloeit uit de biddende en dankende Hogepriester.

Is zo'n gebed u nog vreemd? Dan moet dat u des te meer uitdrijven of de Heere u dat wil leren. Volk des Heeren, hoe is het in uw leven? Ontbreekt het u aan een krachtig gebed? Dat het u zou aansporen om die God, Die zo getrouw is als sterk, aan te lopen als een waterstroom. Om de stroom van ongerechtigheden die uit uw eigen leven voortkomt te zuiveren. Om te mogen leven uit dé Levensbron. En dat niet alleen voor uzelf, maar ook voor uw naasten over de gehele wereld.

Op hun noodgeschrei

De vorst der duisternis gaat om als een briesende leeuw om, kon het zijn, iedereen en alles te bederven voor de eeuwigheid. Als we de voorbeelden zien in Gods Woord, waar de nood bij Gods kinderen werd opgebonden en zij het niet konden verdragen dat de Naam des Heeren werd gelasterd, dan werden zij vervuld met een krachtig gebed, dat inderdaad 'veel vermag'. Denk aan het volk van Israël in Egypte. Op hun noodgeschrei deed Hij grote wonderen. Hij verloste Zijn volk Israël uit Egypte. Denk aan het gebed van Hizk'la. Hij zond Zijn engel die in het leger van de Assyriërs kwam en in één nacht werden 185.000 soldaten gedood. Niet 'om' hun gebed, maar 'op' hun gebed. Daarom kan met waarheid gezegd worden dat een biddend volk een gelukkig volk en een biddende gemeente een gelukkige gemeente is.

De tijd waarin we leven is ernstig en de afval van God is groot. Ook onder Gods volk is zo veel dodigheid en dorheid. Met het oog daarop, alsmede op zoveel andere algemene en bijzondere noden van land en volk, van kerk en maatschappij, van huis en hart, is de overdenking van onze tekst zo noodzakelijk. Dat daarom Gods bevel ons zou gaan wegen, voor het eerst of opnieuw, om in alle geestelijke en lichamelijke nooddrift Hem nodig te krijgen en te houden.

Paulus schrijft: 'Bidt zonder ophouden. Dankt God in alles; want dit is de wille Gods in Christus Jezus over u!' Hij zal zorgen dat onrechtvaardigen, rechtvaardig zullen worden, in Christus voor God.

Isaac Ambrosius

Uit: "Het zien op Jezus" Isaac Ambrosius (uitg. Den Hertog).

HOOFDSTUK 3

4. Van Christus' zachte juk en lichte last

4. De christelijke godsdienst geeft ons alle bijstand, zowel uit- als inwendig. Ik weet dat de plichten van het christendom hard en zwaar zijn, maar alles wat Christus ons als hard en zwaar heeft opgelegd, heeft Hij door Zijn hulp licht gemaakt.

Ik zal u de hulpmiddelen aanwijzen:

1. De Heilige Schrift is onze hulp. Dit is het rechte doel waarom dit heilige Boek ons uit de hemel is gezonden, opdat wij zouden afwijken van het kwade en het goede zouden doen, opdat wij de oude Adam zouden afsterven en voor Christus zouden leven.
2. De dienstknechten van Christus zijn onze helpers. Gij hebt de Schrift, maar het kan zijn dat ge niet lezen kunt, of dat ge de zin en mening ervan niet kunt verstaan; daarom heeft Christus tot uw hulp een bediening ingesteld.
3. Het leven der heiligen is onze hulp. Wij hebben niet alleen leraars in het Woord, maar heiligen in alle eeuwen, die als zovele sterren ons licht geven hoe wij in de duisternis van dit leven wandelen moeten.
4. Christus' ordonnantiën zijn onze helpers, zoals: het Woord, de sacramenten, de gebeden, de overdenkingen en de samensprekingen. Wat zijn dit anders dan fonteynen der genade, wat anders dan de leidingen van het bloed van Christus?
5. De bemoedigingen der beloning zijn onze helpers.
 - a. De beloning van de plicht: In het houden van die is groot loon (Ps. 19:12).
 - b. De beloning volgens de plicht. Aan de oefening van de christelijke godsdienst heeft Christus verscheidene zoete en genadige beloften vastgemaakt. (Hebr. 11:26).
6. De openbaringen en ontdekkingen van de helse pijnen zijn onze helpers om ons van de zonde af te trekken en ons te bewaren in de weg tot Christus. Enigen noemen dit de wet, maar Christus spreekt daarvan in het Evangelie tot ons.
7. Een beginsel der liefde is onze helper. Laat het juk nog zo onzacht zijn, de liefde zal het licht maken. Salomo vergelijkt de staat der kerk bij een wagen. Die wordt beschreven met pilaren van zilver, een vloer van goud en een gehemelte van purper, waarvan het binnenste bespreid is met liefde (Hoogl. 3:10).
8. De engelen zijn onze helpers. Zijn zij niet allen gediensstige geesten, die tot dienst uitgezonden worden om dergenen wil die de zaligheid beërven zullen?' (Hebr. 1:14).
9. De gezegende invloeiingen van Christus' Geest zijn onze helpers. Menigmaal roept en spreekt de Heilige Geest tot onze harten, zeggende: 'Dit is de weg, wandelt in denzelven' (Jes. 30:21). Hij beweegt hen tot goede gedachten en goede werken. Daarom wordt er gezegd dat ze door de Geest geleid worden (Rom. 8:14).
10. Gods genade is onze helper. Veel mensen, gevoelende de kracht van hun verdorvenheid, roepen uit met Paulus: 'Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods' (Rom. 7:24), maar overdenken niet: 'Mijn genade is u genoeg' (2 Kor. 12:9).

(wordt vervolgd)

Wat zeggen ons de cijfers? [2]

Groei en achteruitgang kunnen we niet alleen bekijken op het niveau van de plaatselijke gemeente maar ook voor het hele kerkverband. Opvallend is dan dat de Gereformeerde Gemeenten vorig jaar voor het eerst sinds lange tijd in ledental achteruitliepen.

C.S.L. Janse,
Apeldoorn

Er verlaten veel meer mensen de kerk dan er toetreden.

De kerkelijke statistiek telde per 31 december vorig jaar 111 belijdende leden en 11 doopleden minder dan een jaar eerder. Nu werd die teruggang bijna geheel veroorzaakt door de droeve scheuring in de gemeente van Kruiningen. Daar liep het totale aantal leden en doopleden vorig jaar met 115 terug. Dat kun je zien als een incidentele factor. Er resteert dan in 2018 nog een minimale terugloop van 7 personen. Nader uitgesplitst: een groei van 10 zielen in Nederland (exclusief Kruiningen) en een teruggang van 17 in de buitenlandse gemeenten (Carterton en Randburg).

Overdreven

In het Nederlands Dagblad werd de teruggang van het ledental van de Gereformeerde Gemeenten door ds. D. Schinkelshoek (PKN) betiteld als 'het einde van een tijdperk'. Dat is, zeker bij een nadere analyse van de cijfers, wel wat overdreven. Dat neemt niet weg dat de getalsmatige ontwikkeling van onze gemeenten de aandacht verdient. Ga maar na. Een halve eeuw geleden was de jaarlijkse groei van ons kerkverband ruim duizend zielen per jaar. Twintig jaar geleden lag het groei-

cijfer net beneden de duizend. Tien jaar geleden was de jaarlijkse groei gezakt tot iets onder de 400. En de laatste jaren is die groei minimaal of zelfs negatief. Wat is de achtergrond hiervan? Allereerst kun je kijken naar de demografische gegevens: geboorte en sterfte. Omdat het jaarboek sinds 2005 het aantal gedoopte kinderen vermeldt, hebben we daarmee ook zicht op het aantal geboorten. Die aantallen zijn de afgelopen 15 jaar iets teruggelopen. In 2004 werden 2.197 kinderen gedoopt, in 2008 waren dat er 2.283, in 2013 2.155 en in 2018 2.111.

Het dubbele

Het geboortenniveau in de kring van onze gemeenten is ongeveer het dubbele van dat van de Nederlandse bevolking als geheel. Leeftijdsopbouw en gezinsgrootte zijn hier de bepalende factoren. In een gemeente met veel jonge gezinnen zullen meer kinderen geboren worden dan in een even grote gemeente die vergrijsd is. De sterfte lag aanzienlijk lager. Daardoor was er al die jaren in onze gemeenten een aanzienlijk geboorteoverschot. In 2004 betrof dat 1.574 personen, in 2008 waren dat er 1.728, in 2013 1.518, terwijl het vorig

jaar om 1.461 personen ging. Over het verleden ontbreken deze cijfers. Wel is in het jaarboek altijd het aantal leden en doopleden afzonderlijk vermeld. Vijftig jaar geleden waren er bijna evenveel doopleden als belijdende leden. Nu is die verhouding 4 (doopleden) staat tot 5 (leden). Het laatste jaarboek vermeldt slechts 12 gemeenten waar het aantal doopleden groter is dan het aantal belijdende leden. Die gewijzigde verhouding tussen de aantallen leden en doopleden is voor een klein deel toe te schrijven aan de gestegen levensverwachting. Een veel belangrijker factor is de dalende gezinsgrootte in de laatste halve eeuw.

Uitstroom

Naast de demografische gegevens is het grensverkeer voor ons kerkverband van groot belang. Is vergeleken met bijvoorbeeld de Christelijke Gereformeerde Kerken of de Nederlands Gereformeerde Kerken het geboorteoverschot bij ons aan de hoge kant. Dat geldt ook voor de verliezen door het grensverkeer. Er verlaten veel meer mensen onze gemeenten dan er toetreden. Vorig jaar waren er 925 toetredingen tegenover niet minder dan 2.480 onttrekkingen. Een verliespost van 1.555 zielen.

Sinds 1966 geeft het jaarboek een overzicht van het grensverkeer. Over 1965 was dat nog bijna in evenwicht. Er kwamen 523 personen over, terwijl er 545 gingen. Uit de Christelijke Gereformeerde Kerken kwamen er in die jaren, anders dan tegenwoordig, meer dan er heen gingen. In de loop der jaren is het verliessaldo duidelijk gegroeid. Bedroeg dat in de jaren zestig van de vorige eeuw nog minder dan 100 per jaar, in de jaren tachtig was dat gestegen tot zo'n 750. In de jaren negentig lag dat ongeveer op hetzelfde niveau, om in het eerste decennium van de 21ste eeuw te stijgen tot bijna 1.000. Gerekend vanaf 2010 ligt het aantal toetredingen gemiddeld op 878 en het aantal onttrekkingen op 2.073. Derhalve een jaarlijkse verliespost van 1.195. Dat zijn zonder meer verdrietige cijfers. Nu we het toch over de cijfers hebben, sinds 2005 bevat ons jaarboek ook een opgave van het aantal mensen dat belijdenis deed. Gemiddeld waren dat er ruim 1.400 per jaar. De laatste vijf jaar zitten we daar onder. Vorig jaar waren het er slechts 1.237. Ook dat geeft te denken.

(wordt vervolgd)

De eerste keer

De eerste keer voorgaan, voor het eerst in de kerk, voor het eerst preeklezen enzovoort, meermalen werd er in De Saambinder over geschreven.

A. Bel,
Vlaardingen

Noorderkerk,
Rijssen

In 1906 werd Jozias Fraanje krachtadig tot het predikambt geroepen. In De Saambinder van 18 juni 2009 lezen we over de eerste keer dat hij was voorgegaan. Dat was op 6 oktober 1908 in Goes. Er was wat aan voorafgegaan.

‘Toen ik zondagsavonds van het gezelschap naar huis ging, zei de vijand: Nu zijn we hier alleen, je gaat geen stap verder, je zult nooit preken. O, die nacht is er op een grinthoop een bange worsteling geweest. De Heere gaf mij daarop licht in Zijn Woord. Ik kreeg een tekst om over te spreken uit Matthéüs 18:11: ‘Want de Zoon des mensen is gekomen om zalig te maken dat verloren was.’ En nam als voorwoord de tekst uit Jesaja 65:1: ‘Ik ben gevonden van hen, die naar Mij niet vraagden; Ik ben gevonden van hen die naar Mij niet zochten; tot het volk, dat naar Mijn Naam niet genoemd was, heb Ik gezegd: Zie, hier ben Ik, zie, hier ben Ik’. Ik ben daarop gaan spreken en de Heere heeft mij geholpen.’

De Heere hielp door

In De Saambinder van 13 augustus 2009

stelde J.P. Sinke op schrift wat ds. Chr. van der Poel hem verteld had over de eerste proefpreken, de eerste keer dat hij als student voorging en over de eerste zondag nadat hij als predikant bevestigd werd in Yerseke.

‘Over de eerste proefpreken voor de docenten: ‘Die eerste keer ging het voor m’n gevoel niet. Moedeloos dacht ik: ‘k Houd er maar mee op. De tweede keer verliep anders. De Heere hielp door’. Over de eerste zondag dat student Van der Poel mocht voorgaan: ‘Dat was in Bodegraven. Het eerste beroep dat ik in 1965 kreeg, kwam ook van die gemeente’. Zijn eerste gemeente zou tevens zijn enige gemeente blijven. ‘Toen ik die allereerste zondag drie keer in de gemeente was voorgegaan, zei ik tegen m’n vrouw: Nu weet ik niets meer, ‘k heb geloof ik alles wel gezegd’. Hij kon toen niet vermoeden dat zijn ambtsperiode in Yerseke zo’n 36 jaar zou duren.

In De Saambinder van 20 september 2012 lezen we over de eerste kerkdienst die ds.

C. Harinck in de Gereformeerde Gemeenten had bijgewoond.

‘De eerste keer dat ik een kerkdienst van de Gereformeerde Gemeenten bezocht, was op een doordeweekse avond in Wolphaartsdijk. Die avond kwam ik in een totaal andere wereld terecht. Een wereld van eerbied en gebed. Ds. L. Rijksen preekte over 2 Kronieken 30:8: ‘Geeft den HEERE de hand en komt tot Zijn heiligdom’. Er drong iets tot me door van het voorrecht om bij dat christenvolk te mogen horen, maar ... ik was een heiden! Maar wat zei ds. Rijksen in zijn preek? Het heiligdom staat ook open voor heidenen!’

Blijdschap

In 2015 stond in De Saambinder een artikelenreeks waarin ouderlingen vertelden over hun ambtelijke ervaringen, onder meer ook over de eerste keer preeklezen. ‘En dan komt er het moment dat je een eerste preek mag lezen in de gemeente. Het opzien was groot. Alle vrees en strijd heeft de Heere weggenomen. Je bent verwonderd dat je een gebed kreeg en lezen mócht’ (10 september 2015).

Toen de tijd voor het preeklezen aanbrak en ik dus ook een gebed moest doen werd het toch wel benauwd, want de duivel zat niet stil. (...) De Heere hielp uit en door. Toen ik van de preekstoel afkwam, kwamen de woorden van Psalm 26:8 (berijmd) in mijn hart: ‘Wat blijdschap smaakt mijn ziel, wanneer ik voor U kniel, in ‘t huis dat Gij U hebt gesticht!’ (22 oktober 2015). ‘Een onvergetelijke preek was de eerste preek, maar daarna ook preken van onze (oude) predikanten, waar ik tijdens het lezen van binnen vernam dat dat woord werd opgegeten. Dit is ook later gebleken’ (24 december 2015).

Het geklank kennen

In De Saambinder van 23 oktober 1980 stond het volgende bericht. ‘Zondagavond 5 oktober liet Ds. Bregman aan het slot van de dienst zingen Psalm 89:7: ‘Hoe zalig is het volk dat naar Uw klanken hoort’. In een korte maar kernachtig toespraak wees hij op de noodzakelijkheid van het geklank kennen als wij door de klokketonen zullen worden samengeropen’. Een dag later werd de 1.300 kilo wegende klok in de toren van de Noorderkerk in Rijssen gehesen. Op 12 oktober werd voor de eerste keer op zondag de klok geluid.

(wordt vervolgd)

Leidt afwijzing van de Joodse godsdienst tot Jodenhaat? [2]

ds. C. Sonneveld,
Alblasserdam

'Ja', zegt ds. Kant op de vraag boven dit artikel. In zijn boek "Van Eisenach naar Bethlehem" merkt hij op: 'We zien in de geschiedenis een voortgaande ontwikkeling die begint bij een verafschuwing van de Joodse godsdienst, die later overgaat in een afkeer van de Jood zelf en die tenslotte uitmondt in een afkeer tegen Israël als land en volk. Een ontwikkeling van anti-judaïsme, via antisemitisme naar antizionisme' (pag. 237).

Kant geeft veel informatie. Pijnlijk nauwkeurig documenteert hij wat kerkvaders en pausen, concilies en hervormers, Hitlergezinde christenen en Palestijnse theologen hebben gezegd over de Joden en hun godsdienst. De rode draad in zijn studie is de driehoek van de 'anti's': anti-judaïsme, antisemitisme en antizionisme. 'De christenen in de vroege kerk namen hun vertrekpunt bij het anti-judaïsme, de nazi's bij het antisemitisme en de Palestijnse christenen bij het antizionisme'. Uiteindelijk komen de drie hoeken altijd weer bij elkaar.

Tussen de godsdienst van Mozes, David en Ezra enerzijds en die van de latere rabbijnen anderzijds is immers niet zomaar een is-gelijk-teken te plaatsen!

Wat bedoelen wij met 'het jodendom'?

Ds. Kant zegt veel ware en rake dingen. Het zijn dingen waarmee we van harte kunnen instemmen. En toch, wat het jodendom betreft, gaat hij voorbij aan een wezenlijke vraag. Wat bedoelen wij eigenlijk met de uitdrukking 'het jodendom'?

De godsdienst van het Oude Testament? Of het hedendaagse jodendom zoals dat vorm heeft gekregen in en door de Talmood? Tussen de godsdienst van Mozes, David en Ezra enerzijds en die van de latere rabbijnen anderzijds is immers niet zomaar een is-gelijk-teken te plaatsen. Kant lijkt dat wel te doen. Daarom kan hij christenen ertoe oproepen aan het jodendom een legitieme plaats te geven en er geen negatieve opmerkingen over te maken. Elke vorm van kritiek op hun religie lijkt een uiting van antisemitisme te zijn. Maar is dat ook werkelijk zo?

Hoe Joods is het jodendom?

Ooit schreef de Joods-christelijke predikant Baruch Maoz een lijvig boek met de prikkelende titel "Judaism is not Jewish". Volgens Maoz is het rabbijnse jodendom niet Joods, in de echte zin van het woord. Authentiek Joods is datgene wat we vinden in het Oude Testament en wat haar diepste vervulling heeft gekregen in Christus. Het huidige jodendom is daarvan een afwijking. Historisch gezien is het een voortzetting van de lijn van de Farizeeërs, een belangrijke –hoewel niet de enigstrooming in de dagen van Jezus. Inhoudelijk is het niet meer dan een interpretatie van de Schrift, die zich baseert op de mondelinge overlevering en de neerslag daarvan (de talmood). Voor een belangrijk deel is dit jodendom een respons op de verwoesting van de tempel en het ontstaan van de diaspora. Bovendien staat het afwijzend tegenover Jezus en heeft het een antihouding ontwikkeld tegenover het christelijk geloof. Het zijn zaken waarvan Kant helaas voorbijgaat.

Waarom verwierp het jodendom de Heere Jezus?

Kant weet natuurlijk ook wel dat het Joodse volk in meerderheid Jezus heeft afgewezen, maar hij weet dit te verklaren en lijkt het enigszins te vergoelijken. Men was bang een valse Messias te volgen en bedrogen uit te komen, zegt hij. Men merkte dat bekeerlingen uit het heidendom de wet niet hoefden te houden, terwijl deze toch door God gegeven was? De jonge christengemeenten vormden daarmee een bedreiging voor het voortbestaan van de Joodse identiteit. Bovendien hadden de profeten een vreedzaam beloofd en werd dat met de komst van Jezus niet zichtbaar. Kant raakt hier aan wezenlijke zaken, maar hij laat andere punten liggen. In het geschil tussen kerk en synagoge gaat het immers ook over de Godheid van Christus, Zijn verzoenend lijden en sterven, de grootheid

van de schuld en de verdorvenheid van de mens, het doel dat de Heere had met het geven van de wet, etc. Kortom, Kant gaat te kort door de bocht.

Wanneer anti-judaïsme niet tot Jodenhaat leidt

Op de vraag waarmee we begonnen, kan inmiddels een antwoord worden gegeven. Leidt afwijzing van het (huidige) joden-

dom automatisch tot Jodenhaat? Nee, althans, dat hoeft niet. Waarom gebeurt dat dan dikwijls wel? Omdat bij velen die zich christen noemen een aantal zaken ontbreekt. Ik noem ze kort: dankbaarheid jegens hen van wie Jezus zegt: 'De zaligheid is uit de Joden' (Joh. 4:22), zelfkennis die ons waarlijk klein maakt (Jes. 53:2, 3), respect voor onze Joodse medemensen (Matth. 22:37, 39), bewogenheid met hun

tijdelijk en eeuwig heil (Luk. 19:41), en - last but not least - het rechte zicht op Gods weg met Israël (Rom. 9-11).

Wanneer deze zaken ontbreken, wordt anti-judaïsme een gevaarlijk iets. De scheidslijn tussen anti-judaïsme en antisemitisme wordt dan inderdaad flinterdun!

(slot)

RUBRIEK **AL DEZE WOORDEN** [33]

Moet dat nu zo?

De belijdenis van de kerk legt in antwoord 108 het zevende gebod uit. Wij luisteren met haar eerbiedig naar het Woord. Op de vraag 'welk onderwijs er voor iedereen in het zevende gebod ligt' begint het antwoord met: 'dat alle onkuisheid van God vervloekt is...'. Hier worden direct drie dingen duidelijk gezegd:

- Dat de zonde tegen dit gebod onkuisheid is. Dat wil zeggen: vuilheid, onreinheid, verontreiniging of bezoedeling.
- Dat dit geldt van alle vormen van kwaad tegen het gebod van de reinheid: in welke omstandigheden we ook leven, voor, binnen of na het huwelijk, welke gerichtheid we ook mogen hebben.
- Dat het brandend ongenoegen van God erop rust: het ernstige woord 'vervloekt' wordt hier gebruikt. De Heilige en Rechtvaardige spreekt Zijn afkeurend vonnis uit, dat Hij tot in de eeuwige rampzaligheid zal uitvoeren.

Op deze eerste zin van het antwoord is al de nodige kritiek uitgestort. Men vindt het een vreemd begin. Zo van: 'moet dat nu zo? Kan het niet wat minder, graag wel wat milder?' Echter, onze vadersen onderbouwen

deze belijdende uitspraak met een Schriftwoord uit Leviticus 18:28: 'Dat u dat land niet uitspuwe, als gij hetzelfde zult verontreinigd hebben; gelijk als dit land het volk, dat vóór u was, uitgespuwd heeft'. Bij deze bewijstekst voor deze ernstige bedreiging - direct aan het begin van het onderwijs over het zevende gebod - moeten we wat langer stilstaan. Om de mening des Geestes te peilen! Om de ernst van de zonde van de onreinheid te onderstrepen.

Laten we, als we over het zevende gebod nadenken, bedenken dat het onze Schepper gaat om het totale welzijn van de mens. Om de gehele mens, naar lichaam en ziel. Om de heiligheid van beide voor Gods aangezicht. Toen Hij het zevende wetswoord met majesteit vanaf de Sinaï liet horen, wist Hij heel goed wie daar onder aan de berg stonden te luisteren: zondeslaven, met een hart vol onreinheid, door de heidense, Egyptische cultuur geïnfecteerd, door het zedeloze heidendom alom omgeven. Want heidendom is over het algemeen praktisch zedeloos. Dat geldt voor het klassieke heidendom, maar ook voor het moderne: 'Ik doe wat ik zelf wil, mijn lust is norm, ik laat me niet gezeggen in wat goed of kwaad is. Zeker niet op zedelijk gebied. Want daarin heb ik mijn eigen gevoelens en verlangens. Wie waagt het mij daarin de wet voor te schrijven?' Dat is heidendom!

En nu de toespitsing: het kerkvolk van het Oude Testament staat onder de bijzondere zorg van de Heere. Hij wil ze voor terugval in het heidendom bewaren. Daarom houdt Hij hen Zijn wil en woorden voor. Tot hun totale welzijn! Ze zullen straks het heilige(!) land gaan beëerven. Daarbij moeten ze altijd bedenken waaróm het heidendom daar niet langer door God geduld werd. De heidenen hebben namelijk hun eigen ondergang bewerkt. De zedeloosheden waren zo veel en zo groot dat het land ze wel moest uitkotsen. Ondraaglijk vies!

Dit mogen de hoorders van het zevende gebod nooit vergeten. En hun nageslacht ook niet. Want op zedeloze praktijken van heidendom en jodendom rust de vloek. De Heere verdraagt het niet. Dat zegt Hij, dat toont Hij. Hij kán het niet aanzien, zo walgelijk. Dus, wees gewaarschuwd, dat je door je zedelijk leven niet hetzelfde vloekvonnis over je haalt. En door je voorbeeld... over je nageslacht. Zou het christendom van het Nieuwe Testament - te midden van agressief heidendom - zich door deze woorden dan niet laten gezeggen? Laten we eerbiedig buigen onder de dreiging van God over alle vormen van onreinheid. Onder de indruk van de trouw aan de Schrift van ons troostboek. Want zó is het echt en niet anders!

v. A.

TIEN GEBODEN VOOR ONS

Verdwenen gemeente: Maastricht [2]

Maastricht was een afdeling van Rotterdam-Zuid, maar in 1946 vroegen de leden of ze mochten overgaan naar Ridderkerk, de standplaats van ds. Chr. van de Woestijne. Hij had in Maastricht gekerkt, had er familie en kwam weleens preken.

L. Vogelaar,
Scherpenzeel

Gevelopschrift:
Naar het zwarte
paard.

De classis Rotterdam meende echter dat Maastricht zelfstandig zou kunnen worden. In de jaren 1946-1952 werden 27 Gereformeerde Gemeenten geïnstitueerd. Ook kleine afdelingen werden vaak snel op eigen benen gezet.

Ds. Van de Woestijne institueerde de Limburgse gemeente op 11 augustus 1947. 'De

leden waren in 1946 althans voor het merendeel reeds van zins uit Maastricht weg te gaan, dus waarom deze verzelfstandiging eigenlijk bedacht is, blijft wat onzeker', schreef J.C. Houtman, die er van 1940 tot 1948 kerkte.

Voorafgaand aan de instituering heeft gewoonlijk een vrije stemming plaats. Houtman hoorde zijn vader echter vertellen dat ds. Van de Woestijne zei: 'Stemmen hoeven we vanzelfsprekend niet, broeders! Kooman, neem je het aan? Houtman en Klap, neem je het aan?'

J. Kooman was ouderling, wellicht al voor de instituering. E.M. Houtman en J. Klap waren diakenen. Van de zes mannelijke leden zat de helft dus in de kerkenraad. Daarnaast waren er vijf vrouwelijke belijdende leden en twintig doopleden.

De nieuwe gemeente werd in 1947 bij de classis Dordrecht gevoegd. Net als Hedel betaalde Maastricht een kleinere bijdrage aan de classiskosten dan de andere gemeenten.

De omgeving was volgens Houtman 'praktiserend en ijverig rooms-katholiek'. Begin 1948 schreef ds. C. Hegeman: 'Enige tijd geleden is er een Mariacongres gehouden te Maastricht, toen moest op Zondag komen bisschop de Jong, toen werd de weg afgezet in de stad van dat heidense feest en onze mensen was het onmogelijk op Gods dag naar de kerk te gaan.'

Te ver voor visitatie

Diaken Houtman verhuisde in 1948, diaken

Klap niet veel later. 'Laten jullie mij dan alleen achter?' zei ouderling Kooman. Hij kwam voortaan alleen naar de classisvergaderingen in Dordrecht. Daar noteerde de scriba op 6 juli 1950 bij de rondvraag: 'Maastricht vraagt nog: Blijft de Gemeente bestaan, nu de diaken vertrokken is? Antwoord: Zolang er een ouderling is, blijft de Gemeente bestaan.'

Ds. A. van Stuijvenberg bevestigde in de Limburgse hoofdstad eens een huwelijk en consulent ds. Chr. van Dam bediende het Avondmaal. Nadat student L. Kieboom er op 4 december 1949 voorging, kwam Maastricht echter niet meer voor in de preekbeurtenrubriek in De Saambinder. Om er op kerkvisitatie te gaan, was ook wat ver: 'Maastricht zou worden gevraagd de nodige bescheiden mede te brengen naar de Classisvergadering'. Een volgende keer, in 1952, kwam ouderling Kooman naar Ridderkerk om de visitatoren te ontmoeten.

Schippers en militairen

In december 1952 was Kooman voor het laatst op de classis. De volgende vergadering, op 2 april 1953, besprak een brief 'van br. Kooman aan Ds. W. Hage, waarin deze mededeelt thans in Zeeland te werk gesteld te zijn, terwijl de kans groot is dat hij zich daar blijvend zal vestigen. Dit zou dan tot gevolg hebben, dat de kleine gemeente van Maastricht teniet zou gaan, hetgeen voor de tijdelijk daar vertovende schippers en militairen jammer zal zijn. Er is echter geen ander die de plaats van br. Kooman kan innemen.'

Aan het eind van dat jaar deelde ds. Hage de classis mee 'geen nader bericht te hebben ontvangen van br. Kooman uit Maastricht. Wel woont deze daar nog en gaan de godsdienstoefeningen nog door.'

Op 8 april 1954 echter: 'Voorgelezen wordt een brief van broeder J. Kooman uit Maastricht, waaruit blijkt, dat deze met ingang van 1 Maart naar Haarlem is overgeplaatst. Thans woont hij nog te Maastricht en gaan daar de godsdienstoefeningen en catechisaties nog gewoon door. Zijn definitief vertrek naar Haarlem, als hij daar een woning heeft, zal, zo schrijft hij, wel het einde van de gemeente van Maastricht tot gevolg hebben.'

Dat was ook zo. De enige Gereformeerde Gemeente die er in Limburg ooit geweest is, ging na twintig jaar teniet. Kooman (1906-1972) was nog veertien jaar ouderling in Haarlem. Diaken Houtman diende in dezelfde classis: hij bekleedde dat ambt in Leiden opnieuw.

(slot)

Studeren bij de CGO

Vele leden van de Gereformeerde Gemeenten hebben inmiddels een of meer Toerustingscursussen bij de CGO gevolgd. Vrijwel alle studenten kijken met plezier en waardering op zo'n studieperiode terug.

Naast de Toerustingscursussen kun je bij de CGO een Theologie-opleiding op hbo-niveau volgen of je bekwamen in het lezen van de Bijbel in de grondtaal. Hieronder een korte omschrijving van de verschillende mogelijkheden.

Basisprogramma HBO Theologie

Voor geïnteresseerde gemeenteleden is er het Basisprogramma HBO Theologie (BHT-programma). Dit programma betreft de theologische vakken van de opleidingen tot docent Godsdienst of Pastoraal werker. De vakken zijn: Inleiding Theologie, Bijbel & Taal, Oude Testament, Nieuwe Testament, Hermeneutiek, Dogmatiek, Kerkgeschiedenis, Ethiek, Filosofie, Wereldgodsdiensten, Sekten en Bewegingen, Multiculturele samenleving, Praktische Theologie, Apologetiek, Godsdienstsociologie en Filosofie. Aan het einde van elk studiejaar kun je bekijken of je het Basisprogramma HBO Theologie wilt uitbreiden naar de opleiding tot docent godsdienst of naar de opleiding voor Pastoraal werker.

Docent Godsdienst/Levensbeschouwing

De opleiding tot docent Godsdienst/Levensbeschouwing bestaat uit de vakken van het Basisprogramma HBO Theologie, aangevuld met een praktijkdeel. Het praktijkdeel volg je de eerste drie jaar bij Driestar educatief, samen met studenten van de lerarenopleiding van Driestar Hogeschool. Het vierde jaar volg je bij de CGO. Je loopt dan een grote stage en je doet een onderzoek waarbij je theorie en door jou verzamelde onderzoeksgegevens bij elkaar brengt. Na het met succes afronden van de vierjarige deeltijdstudie voor

docent Godsdienst/Levensbeschouwing mag je les geven in de onderbouw van havo en vwo en in alle klassen van vmbo en mbo. De opleiding brengt kennis en vaardigheden bij die nodig zijn om jongeren vanuit Schrift en belijdenis te vormen en te wijzen op de dingen die waarde hebben voor de eeuwigheid. In een belangrijke periode van hun leven kun je als docent veel voor jongeren betekenen.

Na afronding van de GL-opleiding ben je Bachelor of Education in Theology. In combinatie met Driestar Hogeschool biedt de CGO ook de mogelijkheid om via werken en leren je voor te bereiden op een baan in het onderwijs. Inlichtingen daarover worden op verzoek verstrekt door de (adjunct)-directeur. Op de site van Driestar Hogeschool is informatie te vinden over dit zogenoemde duale traject. Voor bevoegde docenten Basisonderwijs, Voortgezet Onderwijs en MBO en voor studenten die in het bezit zijn van een Pedagogisch Didactisch Getuigschrift bestaat de mogelijkheid om de opleiding in twee jaar tijd af te ronden.

Kerkelijk Pastoraal werker

De opleiding tot Kerkelijk Pastoraal Werker (PW) bestaat, net als de opleiding tot docent Godsdienst, uit een theologisch deel, de BHT-opleiding, aangevuld met een praktijkdeel. De opleiding duurt vier jaar. In het tweede tot en met het vierde jaar ben je verplicht stage te lopen. In het laatste jaar van de opleiding voer je een

onderzoek uit in het werkveld.

De opleiding Kerkelijk Pastoraal Werker is niet geaccrediteerd door de overheid, maar het getuigschrift PW wordt voluit erkend door diverse instellingen die uitgaan van de Gereformeerde Gemeenten of aanverwante kerkverbanden. De studie is een goede voorbereiding op een baan in jeugdwerk, zending en evangelisatie. Voor studenten die na een studie aan de CGO de overstap willen maken naar de GPW-opleiding (Bachelor of Theology) van de CHE zijn er interessante vrijstellingen te verkrijgen.

Praktijkdeel PW-opleiding apart volgen

Het is met ingang van komend cursusjaar mogelijk dat je je alleen laat inschrijven voor het praktijkdeel van de PW-opleiding. Je volgt dan vakken als Communicatie (gespreksvoering), Educatie, Pastoraat, Agogiek (begeleiden en aansturen van veranderingsprocessen bij mensen), Kerk naar buiten (in gesprek gaan over het christelijk geloof) en Liturgiek (voorbereiden en leiden van bijeenkomsten).

Het is een verrijking om de Bijbelboeken te kunnen lezen in de taal waarin ze geschreven zijn.

Verder volg je een aantal keuzevakken. Het aanbod daarvan is per jaar verschillend. Komend cursusjaar staan de volgende vakken op het rooster: Praktische Theologie, Catechetik, Pastoraat & Ziekte, Verdieping Apologetiek en Evangelistiek.

Bijbel lezen in de grondtaal

De CGO-opleiding biedt ook de mogelijkheid om Hebreeuws of Grieks te volgen. Het is een verrijking om de Bijbelboeken te kunnen lezen in de taal waarin ze geschreven zijn. Ieder die hiervoor belangstelling heeft, kan de één- of tweejarige talencursus volgen. In 2019-2020 staat Grieks op het programma. Per jaar zijn er 18 lessen van 75 minuten. In de les is veel ruimte om te oefenen met het vertalen van zinnen en teksten. In het tweede cursusjaar worden meerdere hoofdstukken van de Bijbel vertaald. Aan het einde van de cursus bent u in staat zelfstandig de Bijbel te lezen in de grondtaal.

Meer informatie / inschrijven: www.cgo.nu
Alle colleges worden gegeven in het gebouw van Driestar educatief in Gouda.

De nieuwe donorwet [1]

In de afgelopen tijd is huis aan huis een folder 'Het nieuwe donorregister', met als ondertitel: 'Wat betekent dat voor mij?' verspreid. Er wordt in beschreven dat de nieuwe donorwet met ingang van 1 juli 2020 van kracht wordt en dat van iedere volwassene zijn keuze rondom orgaandonatie wordt vastgelegd in het donorregister.

ds. A. Schreuder,
Beekbergen

van de hersendood gehanteerd, zoals dat is vastgelegd in het hersenprotocol dat is opgesteld door de Gezondheidsraad. Daarin staat dat, als er geen hersenactiviteit meer wordt waargenomen, er een moment aanbreekt dat, om zeker te zijn van het overlijden, de zogenoemde 'apneustest' moet worden uitgevoerd. Dit betekent dat de kunstmatige beademing wordt gestopt om te zien of iemand nog spontaan en uit zichzelf blijft ademen. Dit is een heel spannend moment. Als iemand zelf blijft ademen, is er dan wel echt sprake van dat die persoon overleden is? En kan zo'n test bij iemand in kritieke toestand, waarbij de beademing wordt gestopt, er niet juist voor zorgen dat iemand daardoor overlijdt?

'Laten we de nodige nuchterheid betrachten, laat ieder zijn verantwoordelijkheid nemen. En laat ieder voor zich komen tot een afgewogen gewetensbeslissing voor Gods aangezicht.'

Er zijn gevallen beschreven waarbij de patiënt nog kortere of langere tijd zelf bleef ademen. Er zijn ook gevallen beschreven waarbij de nabestaanden, terecht of onterecht, sterk de indruk hadden dat het tweede het geval was. Iemand noemde daarom de apneustest 'de achilleshiel van de orgaandonatie'.

Niet zinloos medisch handelen

Ik pleit niet voor eindeloos doorgaan met zinloos medisch handelen, maar wil er wel de vinger bij leggen dat er in de uitvoering van het hersenprotocol een heel spannend moment zit waarop kan blijken dat, wat men medisch voor nagenoeg 100 procent zekerheid verondersteld had, toch anders uitvalt.

Als iemand van de beademingsapparatuur afgaat, zal men binnen enkele uren op een natuurlijke manier overlijden aan een hartstilstand. Iemand kan dan nog wel donor zijn, maar het hart zal dan niet meer gedoneerd kunnen worden. In dat geval zullen er rondom het levenseinde voor nabestaanden veel minder vragen overblijven.

(wordt vervolgd)

Op de vraag hoe we hiermee om moeten gaan, komen we in een volgend artikel terug. In dit artikel willen we, naar aanleiding van verschillende vragen, nog een kort vervolg geven aan de artikelenserie die eind 2017 in De Saambinder heeft gestaan.

Orgaandonatie is een heel teer en emotioneel onderwerp, want het gaat over leven en dood. Het roept ook moeilijke ethische vragen op. Deze bewegen zich tussen twee uitersten: ten eerste: orgaandonatie is een daad van naastenliefde en is dus geoorloofd, en als tweede: orgaandonatie is niet geoorloofd omdat de mens niet eigenmachtig beslissen mag om na het overlijden organen uit het lichaam te laten wegnemen. Daarbij zou volledige afwijzing van orgaandonatie inhouden dat men ook afwijst dat iemand een orgaan ontvangt. De slotzin van de artikelen destijds was: 'Laten we de nodige nuchterheid betrachten, laat ieder zijn verantwoordelijkheid nemen. En laat ieder voor zich komen tot een afgewogen gewetensbeslissing voor Gods aangezicht'.

Bij het afwegen van zo'n beslissing vragen twee zaken, die in de voorlichting van de overheid onderbelicht blijven, nog de aandacht. Ik noem ze, om ervoor te waarschuwen dat iemand, die overweegt zich als donor te laten registreren, niet al te lichtvaardig, zonder enige voorkennis van

hoe het bij orgaandonatie toegaat, zo'n beslissing neemt.

Ingrijpend en emotioneel

Het eerste is dat er inmiddels heel wat verhalen bekend zijn van nabestaanden van donoren, die pas achteraf zijn gaan beseffen dat ze zich totaal niet hebben gerealiseerd hoe ingrijpend en emotioneel het uitnemen van organen is. Het zijn verhalen in de zin van: 'Als we tevoren hadden geweten hoe het er allemaal aan toeging, dan hadden we elkaar afgeraden om donor te willen zijn'.

De snelheid waarmee de procedure om organen te verwijderen verliep, vanaf het moment dat de hersendood was vastgesteld, wordt door velen als heel overrompelend ervaren. Tegelijkertijd heeft men zich niet gerealiseerd hoe groot de schok en hoe groot het contrast is tussen het moment waarop men nog staat bij een dierbare, die (kunstmatig) ademt en wiens hart klopt en wiens lichaam warm aanvoelt, en het andere moment waarop men, na verloop van enige tijd, toegelaten wordt bij dezelfde persoon die niet meer ademt, van wie het hart niet meer klopt en van wie het lichaam inmiddels koud aanvoelt.

Een spannend moment

Het tweede wat aandacht behoeft, is het vaststellen dat iemand overleden is. Als overlijdenscriterium wordt het criterium

Boekennieuws

”Wachten op God; stil blijven als God Zich stilhoudt”

“Wachten op God; stil blijven als God Zich stilhoudt”, Pieter Rouwendal; uitg. Brevier, Kampen, 80 pag., € 9,90.

‘Dit boekje is bestemd voor mensen die voelen dat God hen laat wachten, maar niet begrijpen waarom’, zo schrijft de auteur in het voorwoord van het boekje “Wachten op God, stil blijven als God Zich stil houdt”. Pieter Rouwendal gaat op allerlei vragen in die daarmee samenhangen. Eerst door te laten zien hoe vaak Bijbelheiligen moesten wachten op God in de vervulling van Zijn beloften. Maar ook op welke manier dit wachten nùttig bleek te zijn. Op een eenvoudige en heldere manier worden er lijnen getrokken naar de praktijk van het leven met de Heere aan de hand van de levensgeschiedenissen van Abraham, Jakob, Mozes en Jozef. De Heere geeft het Zijn kinderen op de leerschool van Zijn genade om bemoedigd wachtend alles van Hem te verwachten. Dit wachten is dan een werkzaamheid van het ware geloof. Tegelijk wordt er ook gewaarschuwd om de Heere in de vervulling van de belofte niet voor de voeten te lopen.

Er wordt ingegaan op het wachten op genade, wachten op God en vragen over het tevergeefs wachten. Er volgen praktische aanwijzingen over de manier waarop de wachttijd goed gebruikt kan worden. Het afsluitende hoofdstuk gaat over het wachten op de nieuwe hemel en de nieuwe aarde.

Het boekje is in al zijn korthed en beknoptheid rijk van inhoud en biedt veel om over na te denken, vooral ook tegen de achtergrond van het tempo van onze tijd en cultuur.

Wachten past ons niet, ook niet in het leven met de Heere. Terwijl de auteur juist laat zien dat wachten hoort bij het leven met de Heere. Gods wachtkamer is eigenlijk Zijn behandelkamer. Ook het wachten moet meewerken ten goede.

Ik wil het boekje van harte aanbevelen aan iedereen die worstelt met vragen over de weg van de Heere in zijn of haar leven en daarin een tijd van wachten ervaart. Ik heb er van genoten! Het boekje biedt veel en kost maar heel weinig.

ds. R.A.M. Visser, Apeldoorn

”Blijde moeder - Moederschap in bijbels licht”

“Blijde moeder - Moederschap in bijbels licht”, Andrea van Hartingsveldt-Moree; uitg. Gebr. Koster, Barneveld, 121 pag.; € 12,90.

‘Blijde moeder... zeg je dat nog na twee weken, twee jaar, twaalf jaar, twintig jaar?’ vraagt de schrijfster. Hoe komt het dat je het soms zo anders beleeft? Wanneer ben je een blijde moeder van kinderen, zoals Psalm 113 zegt? Hoe kun je in moeilijke en verdrietige omstandigheden een blijde moeder blijven?

Op zulke vragen geeft Gods Woord antwoord. Daarom begint elk hoofdstuk met een Bijbelgedeelte en een aantal vragen. De soms pittige leestekst die daarop volgt, eindigt steeds met een alinea over ‘blijde moeder’. Tenslotte zijn er de verwerkingsvragen, zoals in het hoofdstuk over de beste toerusting: ‘Welke opvoedingsmoeilijkheden ervaar je zelf? Hoe ga je daarmee om? Drijven die je uit naar de Heere?’

Het boek bestaat uit twee delen. In het eerste deel gaat erover een blijde moeder te worden en te zijn in het dagelijks leven. We lezen over het moederschap als roeping. Dat gaat dwars tegen de tijdgeest in, waarin een vrouw meestal kiest voor carrière en zelfontplooiing.

In de volgende hoofdstukken wordt de vinger gelegd bij de scheppingsopdracht, de kinderezegen en een Bijbelse keuze. ‘Veel jonge ouders voelen de druk van de omgeving om allebei te (gaan) werken. (...) Ze zoeken naar een bijbelse balans tussen gezin en werk. Zijn er in Gods Woord richtlijnen te vinden?’

Ook de opvoeding vanuit het genadeverbond komt ter sprake. Wat een perspectief geeft dat! Bij God vandaan is er verwachting voor het nageslacht.

Het tweede deel van het boek handelt over de moeilijke omstandigheden, die er kunnen zijn. Kun je een blijde moeder blijven bij moeite en verdriet, als je er alleen voor staat, bij spanningen in je huwelijk, als je kind de kerk verlaat, bij zorgenkinderen, bij vermoeidheid en ook bij zoveel ‘moederzonden’? Telkens gaat Gods Woord open. Het gaat immers niet om eigen wijsheid en eigen kracht, maar om in alles de toevlucht tot Gods genadetroon te mogen nemen. Leerzaam zal het zijn om niet alleen zélf over de vele onderwerpen te lezen, maar ook om als echtpaar of met andere moeders de tijd te nemen om de - soms indringende - vragen te bespreken.

A. Teerds-Gertenbach, Zwijndrecht

Dat 's HEEREN zegen op u daal'

D. van Wijngaarden, Veenendaal

De kerk was nog niet begonnen. De organist speelde Psalm 134 voor de dienst. En ineens klonk daar een kinderstemmetje door de grote kerk. Het meisje zong: 'Dat 's HEEREN zegen op u daal'; Zijn gunst uit Sion u bestraal'; Hij schiep 't heelal, Zijn Naam ter eer; Looft, looft dan aller heren HEER'. Heel mooi en ontroerend!

Dit psalmvers ken jij vast ook wel. Je was misschien nog jong toen je deze Psalm leerde. We zingen het vaak als er kinderen worden gedoopt of als een bruid en bruidegom trouwen.

In gedachten zie ik de priester bij de tempel staan met zijn opgeheven handen: 'De Heere zegene u en behoede u'. Dat doet de dominee ook aan het einde van de dienst. Hij legt de zegen op de gemeente.

Een zegen van de Heere is, dat Hij voor jou zorgt. In Spreuken 10:22 staat: 'De zegen des HEEREN, die maakt rijk; en Hij voegt er geen smart bij'. De Heere geeft je wat goed voor jou is.

Wat is de grootste zegen voor ons? Als je bij de Heere hoort en Hij door Zijn Geest in jouw hart werkt. Dan zorgt Hij voor jou in dit leven én voor de eeuwigheid. Mozes bidt om de zegen van de Heere. Hij vraagt of de Heere met Zijn wolkkolom en Zijn vuurkolom bij hem en het volk wil blijven. De Heere heeft zijn gebed verhoord. Terwijl het volk Israël zo opstandig

was in de woestijn. Ze hebben de zegen van de Heere niet verdiend. Ook wij niet!

Bid jij om de zegen van de Heere? Kun je niet meer leven zonder Hem? Weet je dat je een boos en zondig hart hebt? Vraag of de Heere jou wil zegenen. Dan daalt de zegen van de Heere ook op jou!

vervolgverhaal

84

Palko de kleine evangelist

J.W. van den Berg

Met de handen in zijn zakken en zijn rug naar de opening van de grot, kijkt Palko neer in zijn vallei.

De herfstzon is warm na vele dagen van kou en regen. De viooltjes zijn uitgebloeid, de rozenstruiken langs het beekje hebben hun bloemen en bladeren verloren, de vruchten van de wilde kers zijn opgegeten door de merels en de lijsters, het gras is geel geworden. Maar de vallei, overstroomd door de gouden herfstzon is ook nu nog betoverend mooi.

Palko kijkt naar de strakblauwe lucht waartegen de besneeuwde bergtoppen helderwit afsteken. 'Daar was die schitterende deur naar de hemel', zegt hij zacht. Er springen tranen in zijn ogen. Hij is blij omdat de Heere hem een vader en een moeder heeft gegeven, maar soms, de

ene dag erger dan de andere, krijgt het verdriet over zijn grote vriend de overhand.

Palko gaat op de met mos bedekte rots zitten en laat zijn gedachten de vrije loop. Wat was de priester blij geweest toen hij hem vertelde dat hij zijn vader en moeder had gevonden. Wat had hij geluisterd naar het verhaal van de man, die het Boek in de grot had achtergelaten. De dinsdag en de woensdag gingen voorbij en het leek alsof de priester wat opknapte. Hij kwam uit bed en liep wat rond in huis. En toen kwam die donderdag. Het was prachtig weer, er stond geen zuchtje wind. Palko

beleeft het allemaal weer, alsof het gisteren gebeurde.

'Ik zou best een poosje in de tuin willen zitten, dokter'. Er werd een gemakkelijke armstoel naast het tuinpad gezet en met een wollen deken om zijn schouders en een om zijn benen, zat vader Malina te genieten van de zon, de bloemen en de vruchtbomen. Terwijl de andere pastoriebewoners in huis aten, bracht Christina de priester een heerlijke maaltijd in de tuin.

Toen zijn zuster de borden en de schalen weghaalde, zei hij: 'Palko zal nu lezen en dan wil ik hier een poosje slapen'.

Kerknieuws

BEVESTIGING KAND. DEKKER (VERBETERD BERICHT)

Met blijdschap en verwondering mogen wij u meedelen dat kandidaat M.L. Dekker op 28 augustus zal worden bevestigd tot dienaar van het goddelijke Woord, in het bijzonder ten behoeve van het werk in Israël. Deze diensten worden gehouden in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente van Gouda. De bevestigingsdienst begint om 14.30 uur en wordt geleid door ds. W. Silfhout. Aansluitend zal de uitzending geschieden door ds. A. Schot, voorzitter van het deputaatschap voor Israël. De dienst waarin kandidaat Dekker als predikant intrede zal doen, begint om 19.00 uur. Na deze bevestiging en intrede zal M.L. Dekker naar Nazareth terugkeren om daar als predikant het Woord in de gemeente Nechama te bedienen. Beide diensten worden uitgezonden (via website Geref. Gemeente Gouda en via website GG Den Haag–Scheveningen). De Heere Zelf bevestigde dit alles met Zijn onmisbare zegen tot verheerlijking van Zijn Naam en tot uitbreiding van Zijn Koninkrijk, ook onder het Joodse volk.

Deputaatschap voor Israël
Kerkenraad Gereformeerde Gemeente Den Haag-Scheveningen

JAARLIJKSE (CONTACT)AMBTSDRAGERSBIJEENKOMST

De Stichting tot Hulpverlening der Gereformeerde Gemeenten in de particuliere synode Zuid belegt op donderdag 5 september een (contact)ambtsdragersbijeenkomst over het thema "Zelfmoord, lastig bespreekbaar". Het thema wordt ingeleid door B. van den Brink, psychiater bij Eleos. Aanvang: 19.30 uur. Plaats: Sionkerk, Goes, Louise de Colignylaan 177.

DOVDIENST MIDDELHARNIS

Op dinsdag 27 augustus (19.30 uur) gaat ds. H.A. van Zetten voor in een aangepaste kerkdienst voor doven en slechthorenden. Deze dienst wordt gehouden in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente, Landbouwweg 2. Horenden zijn ook hartelijk welkom.

VERSLAG VERGADERING CLASSIS GOES 13 JULI

Ds. C. van Krimpen opent als assessor deze voortgezette vergadering op de gebruikelijke wijze. De samenstelling van het moderamen is: ds. D. de Wit, preses; ds. A.J. de Waard, assessor; ds. C. van Krimpen, assessor; oud. M. Blankenstijn, quaestor en oud. P. van Vijven, scriba.

Nadat de noodzakelijke bescheiden gecontroleerd en in orde bevonden zijn, nemen de docenten van de Theologische School het pe-remp-toir examen af van kandidaat G.P. van Nieuw Amerongen. Ds. G. Clements neemt dogmatiek af, ds. D. de Wit exegese en ds. P. Mulder kerkrecht en kerkgeschiedenis.

Na de pauze houdt kandidaat Van Nieuw Amerongen zijn preekvoorstel over Johannes 6:37: 'Al wat Mij de Vader geeft, zal tot Mij komen; en die tot Mij komt, zal Ik geenszins uitwerpen'. Het thema is: Hoe zondaren zalig worden. De drie gedachten zijn: Het geven van zondaren door de Vader, het komen van zondaren door de Heilige Geest,

het behouden worden van zondaren door Christus.

Nadat de afgevaardigden zich hebben be-raden over het afgelegde examen en het preekvoorstel en ook de deputaten artikel 49 DKO hun advies hebben uitgebracht, concludeert de preses met blijdschap dat kandidaat Van Nieuw Amerongen met vrijmoedigheid toegelaten kan worden tot de bediening van Woord en sacramenten. Nadat dit besluit aan hem is meegedeeld, wordt de lastbrief van de classis Goes voor-gelezen en in tweevoud ondertekend door kandidaat Van Nieuw Amerongen, preses ds. D. de Wit en scriba ouderling P. van Vijven. Hierna overhandigt de preses de lastbrief en spreekt hij broeder Van Nieuw Ameron-gen hartelijk toe. Hij wenst hem toe om ook op de preekstoel Christus en het werk van een drie-enig God te mogen uitstellen. De preses merkt op dat de Heere nog aan de gemeente van Goes en aan de classis Goes heeft willen denken. Vervolgens verzoekt hij de vergadering om de kandidaat staande de zegenbede uit Psalm 134:3 toe te zingen. Nadat ouderling C. Hoogerland enkele me-dedelingen namens het moderamen en de kerkenraad van Goes heeft gedaan, eindigt hij op verzoek van de preses de vergadering op de gebruikelijke wijze. P. van Vijven, scriba classis Goes

WIJZIGING KERKELIJK JAARBOEK

Pag. 49, Het nieuwe adres van mevr. H. Baaijens-Kersseboom is: Hoofdland 1, Tweemaster, kamer 211 3332 RD Zwijndrecht

**GOD HEEFT ONS ALS VRIEND
IEDERE DAG WAT TE ZEGGEN
DOOR HET GESCHREVEN
WOORD. DAARIN HOREN WIJ
ZIJN STEM.**

MATTHEW HENRY

Berichten

ZANGAVOND

Gouda - Kerk Geref. Gemeente, zat. 31 augustus, 19.30 uur, psalmzangavond m.m.v. bovenstemgroepen Waddinxveen & Wousterswoude, Pieter Heykoop, orgel, meditatie ds. W. Mouw.

ZENDINGSVOND MIDDELBURG

Op dinsdag 27 augustus is er een zendingsavond in de Ter Hoogkerk in Middelburg (19.30 uur). Evangelist T. Hakvoort vertelt over Guinee, ds. J.M.D. de Heer vertelt over Cambodja.

ZOMERCONFERENTIE STUDENTEN

De Werkgroep voor Studenten nodigt studenten die studeren aan een WO- of HBO-instelling uit voor een conferentie op vrijdag 20 en zaterdag 21 september. Het thema is: 'De evangelische beweging, spiegel en spanningsbron'. Vrijdagavond houdt ds. J.M.D. de Heer een lezing. De avond wordt afgesloten met een plenaire bespreking. Op zaterdagmorgen houdt P.C. van Olst een lezing. Het geheel wordt afgesloten met een forumbespreking. Plaats: Hoornbeek College, Noordelijk Halfrond 10, Gouda. De conferentie begint vrijdag om 17.45 uur met een maaltijd. Om 18.45 uur wordt de conferentie geopend. Na de overnachting begint het zaterdag-

programma om 9.45 uur.

Ben je eerstejaarsstudent? Op vrijdagavond is er een introductiemoment. Ook wordt dan het boekje "Wijsheid en wetenschap" uitgereikt, een handreiking voor (aanstaande) studenten. Aanmelden via: www.werkgroepstudenten.nl tot 16 september. Meer informatie op de website, onder meer over je bijdrage in de kosten.

HULP BIJ SEKSVERSLAVING

Kijk jij porno? De Vluchtheuvel biedt in groepsverband en individueel hulp. Omdat blijkt dat groepsbehandeling het meeste effect heeft, is er tweemaal per jaar in Amersfoort en Dordrecht een mannengroep over seksualiteit en identiteit. De eerste avonden zijn: donderdag 5 september in Dordrecht en donderdag 10 oktober in Amersfoort. Wanneer de deelnemende man een partner heeft, wordt deze bij de partnergroep betrokken. De locatie Amersfoort biedt ook een echtpaargroep aan. Er is ook een hulpaanbod voor vrouwen. Voor meer informatie en aanmelden: info@stichtingdevluchtheuvel.nl

CURSUSSEN CGO

Bent u op zoek naar verdieping in de Bijbel en de belijdenis? CGO biedt de tweejarige basiscursus aan. Er wordt tweewekelijks lesge-

geven in de vakken: bijbelkunde, dogmatiek, ethiek, bijbelse oudheidkunde/sekten en stromingen, kerkgeschiedenis en kerkelijke oriëntatie/apologetiek. Bij afronding met voldoende resultaat ontvangt u een certificaat. De B-cursus volgt op de basiscursus (voorheen A-cursus) en duurt in cursusjaar 2019-2020 nog twee jaar. Hier volgt tweewekelijks verdieping op de lessen in de A-cursus. Bij het afronden van de B-cursus met voldoende resultaat volgt het CGO-diploma. Hebt u in het verleden door omstandigheden de B-cursus niet gevolgd? De opzet van de voormalige A- en B-cursus gaat wijzigen. In het cursusjaar 2019-2020 kunt u zich nog laten inschrijven voor de B-cursus 'oude stijl'. In Gouda zijn de lessen op donderdagavond, in Amersfoort, Dordrecht, Goes en Rijssen op zaterdagmorgen. Er is geen vooropleiding vereist. Het is ook mogelijk om de cursus zonder tentamens te volgen.

De C-cursus is een negendelige lessenserie op zaterdagmorgen. In Amersfoort en Dordrecht wordt lesgegeven over de puriteinen en in Bijbelkunde. In Goes wordt een gevarieerd programma aangeboden. Deel 1 gaat over het thema Typologie. In deel 2 wordt aandacht besteed aan ethiek en apologetiek. In deel 3 wordt vanuit het vak Bijbelkunde lesgegeven over de gaven van de Heilige Geest.

Er zijn ook korte leergangen: Puriteinen (Gouda); Israël en de Bijbel (Dordrecht); Verdiepingsleergang Israël en de Bijbel (Barneveld); Evangelisatie (Goes); Vervolgde kerk (Veenendaal); Institutiecursus (Tholen). Meer informatie en inschrijven: zie www.cgo.nu/toerusting

En Saulus stond op van de aarde; en als hij zijn ogen opendeed, zag hij niemand.

Handelingen 9:8

Toen Saulus opstond van de aarde, zag hij niemand. Wat een wonder zal het geweest zijn, dat hij nog opstaan mocht. De bende, die Christus zou vangen, stond ook op nadat ze achterwaarts ter aarde gevallen was, doch helaas anders dan deze Saulus. Voor hen is het nooit een wonder geweest, doch wel voor hem, wiens ogen door de Heere waren geopend voor Gods

heiligheid en rechtvaardigheid. Waar had hij anders op gerekend, dan om met Korach, Dathan en Abiram voor eeuwig verslonden te worden en zijn ogen met de rijke man te openen in de buitenste duisternis. Saulus mocht opstaan, doch zag niemand. Wat het natuurlijke betreft, is hij blind geweest toen hij opstond, maar inwendig waren zijn blinde zielsogen geopend. Sau-

EEN STEM UIT HET VERLEDEN

lus had het niet te kwaad met een ander, doch het was voor hem een persoonlijke zaak geworden; 'Och HEERE, och, wierd mijn ziel door U gered!' Gods uitverkorenen krijgen zo persoonlijk met God te doen. Dan is het alsof er behalve God en hen niemand meer op de wereld is. Wat zien zij zichzelf als diep ellendig en rampzalig voor het aangezicht van die vlekkeloos rechtvaardige en heilige God. Zij zien dat zij tegen God gezondigd hebben, en dat zij buiten Zijn gemeenschap leven. Niemand heeft zo zwaar tegen God gezondigd als zij. Alle mensen kunnen nog zalig worden, maar voor hen kan het niet meer.

Kerkdiensten

ZONDAG 25 AUGUSTUS 2019

Aagtekerke 18.30 uur ds. A.P. Baaijens; Aalst 9.00 uur ds. W. Harinck en 14.30 uur stud. J. Beens; Alphen a/d Rijn 19.00 uur ds. H. Brons; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. W. Visscher; Amsterdam 15.30 uur ds. P. Mulder; Apeldoorn 10.00 en 16.00 uur ds. R.A.M. Visser; Arnhem 16.00 uur ds. R. Kattenberg; Barneveld-Centrum 9.30 en 19.00 uur ds. E.J. Boudewijn; Barneveld-Zuid 9.30 en 19.00 uur ds. J. van Laar; Beekbergen 10.00 en 19.00 uur ds. A. Schreuder; Berkenwoude 10.00 en 19.00 uur ds. W. Silfhout; Bodegraven 10.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil en 16.00 uur ds. J. IJsselstein; Borssele 9.30 en 18.00 uur ds. D. de Wit; Boskoop 9.30 uur ds. J.J. Tanis; Brakel 10.00 en 18.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 16.30 uur ds. W. Silfhout; Capelle a/d IJssel-West 17.00 uur ds. J.J. Tanis; Den Haag-Scheveningen 10.00 en 16.00 uur kand. M.L. Dekker; Deventer 17.00 uur ds. D.W. Tuinier; Dordrecht 10.00 uur ds. J. IJsselstein en 15.30 uur ds. W.A. Zondag; Ede 9.30 en 16.00 uur ds. M. Joosse; Elspeek 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; Emmeloord 9.30 en 16.00 uur (H.D.) ds. A.A. Brugge; Enkhuizen 9.30 en 16.00 uur ds. G. Heijkamp; Enschede 15.00 uur ds. A. Schreuder; Enter 14.30 uur ds. S.W. Janse; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur ds. C. Hogchem; Goes 9.30 en 18.00 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; Goudswaard 17.00 uur ds. H.A. van Zetten; 's-Gravenpolder 9.30 uur ds. C. Harinck en 14.00 uur ds. A.P. Baaijens; 's-Gravenzande 19.00 uur ds. G.J. Baan; Haamstede 18.30 uur ds. C.J. Meeuse; Hardinxveld-Giessendam 9.30 en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Hendrik-Ido-Ambacht 11.30 en 18.30 uur ds. M.H. Schot; Hilversum 19.00 uur ds. A. Schot; Hoedekenskerke 10.00 en 14.30 uur ds. J. de Kok; Hoofddorp 19.00 uur ds. G.J.N. Moens; Hoogeveen 15.30 uur ds. J.B. Huisman; Houten 17.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Kampen 9.30 en 15.30 uur ds. A.B. van der Heiden; Kapelle-Biezelinghe 15.30 uur (H.D.) ds. S. Maljaars; Katwijk aan Zee 10.00 en 17.00 uur ds. P.D. den Haan; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; Kortgene 14.30 uur ds. A.J. de Waard; Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur ds. C. van Ruitenburg; Leerdam 18.00 uur ds. A.T. Huijser; Lelystad 9.30 en 15.00 uur ds. B. Labeë; Lisse 10.00 en 16.00 uur ds. G.J.N. Moens; Marknesse 18.30 uur ds. A.A. Brugge; Meeuwen 9.30 en 18.00 uur ds. K. Boeder; Meliskerke 9.30 en 19.00 uur ds. S. Maljaars; Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Middelburg-Zuid 9.30 (H.D.) en 16.00

uur ds. C.J. Meeuse; Middelharnis 9.30 en 18.00 uur ds. L. Blok; Mijdrecht 15.30 uur stud. P.J. de Raaf; Moerkapelle 18.30 uur ds. J. IJsselstein; Naaldwijk 9.30 en 16.00 uur ds. J.W. Verweij; Nieuw-Beijerland 9.30 en 14.30 uur ds. H.A. van Zetten; Nieuwdorp 9.30 en 18.30 uur ds. A.J. de Waard; Nieuwer ter Aa 10.00 en 19.00 uur stud. P.J. de Raaf; Nieuwe-Tonge 15.30 uur ds. G. Pater; Nijkerk 9.30 en 18.30 uur ds. B.J. van Boven; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur ds. A. Schot; Ooltgensplaat 14.30 uur ds. M. Blok; Oostburg 16.30 uur ds. C. Harinck; Oosterend 10.00 en 16.30 uur ds. A. Vermeij; Oostkapelle 9.30 en 16.00 uur (H.D.) ds. M. Karens; Opheusden 10.00 en 17.30 uur ds. W. Mouw; Oud-Beijerland 9.30 en 18.30 uur ds. G. Pater; Oudemirdum 9.30 en 19.00 uur ds. C.A. van Dieren; Oude-Tonge 15.00 uur ds. L. Blok; Poederrijen 9.30 (H.A.) en 15.30 uur ds. A.T. Huijser; Poortugaal 16.00 uur ds. M.H. Schot; Puttershoek 14.30 uur ds. G.J. Baan; Rheden 10.00 en 18.00 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk 9.00 en 16.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Ridderkerk-Slikkerveer 18.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Rijssen-West 9.30 en 18.30 uur ds. B. van der Heiden; Rijssen-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. S.W. Janse; Rilland-Bath 9.30 uur ds. A.P. Baaijens en 14.00 uur ds. C. van Krimpen; Rotterdam-Alexanderpolder 14.30 uur (H.D.) ds. C. van Ruitenburg; Rotterdam-Centrum 15.00 uur ds. J. van Rijswijk; Rotterdam-IJsselmonde 9.30 en 16.30 uur ds. G. Hoogerland; Rotterdam-Zuidwijk 10.00 en 16.30 uur ds. G.J. Baan; Scherpenisse 9.30 en 18.30 uur ds. M. Blok; Scherpenzeel 10.30 en 18.30 uur ds. J. Schipper; Soest 19.00 uur ds. W. Visscher; Sprang-Capelle 14.30 uur ds. K. Boeder; Terneuzen 10.00 en 15.30 uur ds. J.B. Zippro; Terwolde - De Vecht 9.30 en 14.30 uur ds. D.W. Tuinier; Tricht-Gelder-malsen 10.00 en 18.30 uur ds. P. Mulder; Veen 9.30 en 18.00 uur ds. E. Bakker; Vlaardingen 10.00 en 16.30 uur ds. H. Brons; Vlissingen 18.30 uur ds. J.B. Zippro; Waarde 14.00 uur (H.D.) ds. D. de Wit; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur stud. J. Beens; Wageningen 10.00 en 18.30 uur ds. H. van der Heiden; Werkendam 10.00 en 18.00 uur ds. H.J. Agteresch; Westkapelle 14.00 uur ds. J.M.D. de Heer; Wierden 19.00 uur ds. R.A.M. Visser; Woerden 10.00 en 18.30 uur ds. W.A. Zondag; Wolphaartsdijk 14.00 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; Zeist 10.00 en 18.30 uur ds. J.J. van Ekeveld; Zoetermeer 18.30 uur kand. M.L. Dekker; Zwijndrecht 9.30 en 17.00 uur ds. H.E.P. Fortuijn; Zwolle 9.30 en 19.00 uur ds. J.B. Huisman.

DINSDAG 27 AUGUSTUS 2019

Barneveld-Centrum 10.00 uur (huw.bev.) ds. E.J. Boudewijn; Drachten 19.30 uur ds. G. Beens; Enter 19.30 uur ds. J. van Rijswijk; Middelharnis 19.30 uur (dovendienst) ds. H.A. van Zetten; Nieuw-Beijerland 19.30 uur ds. F. Mulder; Nunspeet 18.30 uur (huw.bev.) ds. A. Schot; Opheusden 19.30 uur (GBS-dienst) ds. L. Blok; Oude-Tonge 19.30 uur ds. A.P. Baaijens; Scherpenzeel 19.30 uur ds. C. van Krimpen; Sint Annaland 19.30 uur ds. A.J. de Waard; Terwolde - De Vecht 19.30 uur ds. M. Joosse; Urk 19.30 uur ds. G. Pater.

WOENSDAG 28 AUGUSTUS 2019

Aalst 19.30 uur ds. W. Visscher; Barneveld-Centrum 19.30 uur (H.D.) ds. E.J. Boudewijn; Den Haag-Scheveningen (in GG Gouda) 14.30 uur ds. W. Silfhout (bevestigingsdienst) en 19.00 uur (intrededienst) ds. M.L. Dekker; Elspeek 19.30 uur ds. G. van Manen; Hoedekenskerke 19.30 uur ds. C. van Ruitenburg; Meeuwen 19.30 uur ds. G. Pater; Nieuwer ter Aa 19.30 uur ds. J. van Laar; Nijkerk 19.30 uur ds. G. Beens; Oudemirdum 0.00 uur ds. E. Bakker; Poortugaal 19.30 uur ds. B.J. van Boven.

DONDERDAG 29 AUGUSTUS 2019

Bodegraven 19.30 uur ds. J.W. Verweij; Den Helder 19.30 uur ds. L. Blok; Kampen 19.30 uur (voor de zending) ds. J. IJsselstein; Katwijk aan Zee 19.45 uur ds. S. Maljaars; Kootwijkerbroek 14.15 uur (huw.bev.) ds. G. Beens; Melissant 19.30 uur ds. J.J. van Ekeveld; Middelburg-Zuid 19.30 uur ds. G.J.N. Moens; Mijdrecht 19.30 uur ds. B.J. van Boven; Naaldwijk 19.45 uur ds. J.J. Tanis; Soest 19.30 uur ds. A.T. Huijser; Sprang-Capelle 19.30 uur ds. G.J. van Aalst; Waardenburg 19.30 uur ds. W.J. Karels; Wolphaartsdijk 19.30 uur ds. P.D. den Haan; Zwijndrecht 19.30 uur (tijdrede) ds. J.M.D. de Heer.

VRIJDAG 30 AUGUSTUS 2019

De Valk-Wekerom 14.00 uur (huw.bev.) ds. B.J. van Boven; Nieuw-Beijerland 15.00 uur (huw. bev.) ds. A. Schot.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 25 AUGUSTUS 2019

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2, Alkmaar) 10.00 uur evang. G. Baan; Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 17.00 uur evang. J. Krijgsmann; Emmen (Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30 uur evang. H.J. van den Boogaart; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 16.00 uur evang. S. de Visser.

Advertenties

Niet-ritmische PSALMZANGAVOND GOUDA

Organist: **Pieter Heykoop**
Meditatie: **Ds. W. Mouw**

m.m.v. de Bovenstemgroepen
Waddinxveen & Wouterswoude

Ger. Gem. Gouda
Nieuwe Gouwe O.Z. 2b
D.V. 31 augustus 2019
Aanvang 19.30 uur

DE VLOERENKONING.NL

Betrouwbaar-goed-voordelig!
De beste kwaliteit en de grootste
Collectie PVC Vloeren & vakkundig
gelegd! Bel Arie voor een thuisafpraak:
06-19557166

ELEKTRONISCH ORGEL GEVRAAGD

Gezocht: een elektronisch orgel (digitaal)
met pedaal voor de bovenzaal in het
kerkgebouw van de Gereformeerde
Gemeente Delft. Het huidige orgel is stuk.
Bent u van plan een orgel weg te doen
voor een zachte prijs?
Neem contact op met Jonard Roukens:
jonardroukens@kliksafe.nl
of tel. 0610104656.

Te huur: Praktijkruimte met eigen ingang en parkeerplaatsen te Opheusden. Opp: ong 120 m2.

Huurprijs € 900,00 per maand.
Elektra, gas en water voor huurder.
Aanvaarding in overleg.
Inlichtingen: Tel: 06 53323250.

Vakantie in Zeeland bij 't Unieke plekje.

Welkom! Gloednieuw huisje waar u
heerlijk kunt uitrusten en genieten!
Nog beschikbaar!

Voor informatie of om te boeken:
[https://app.bookingexperts.nl/
nl/ra/301/44326/d937c663d9e-
d444a9922eb4a8933b40aae38434f](https://app.bookingexperts.nl/nl/ra/301/44326/d937c663d9e-d444a9922eb4a8933b40aae38434f)

Te huur in Kootwijkerbroek:

vrijstaande woning met 3 slaapkamers
en een flinke bergruimte voor
max. 1 ½ jaar. Tel. 06 53405696.

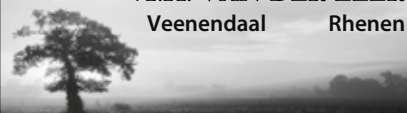
Conflictbemiddeling d.m.v. Mediation voor zakelijk en privé. Drs. J.C. de Jonge, gecertificeerd 'Psycholoog - Mediator NIP'.

Ohmweg 1g.2952 BD Alblasserdam
078 - 69 32 808 of info@rpnederland.nl
www.dejonge-consultancy.nl

CHRISTELIJKE BEGRAFENISONDERNEMING

P.H. VAN DER LEER
Veenendaal Rhenen

*Voor een persoonlijke en betrokken begeleiding
bij het verzorgen van alleen begrafenissen*

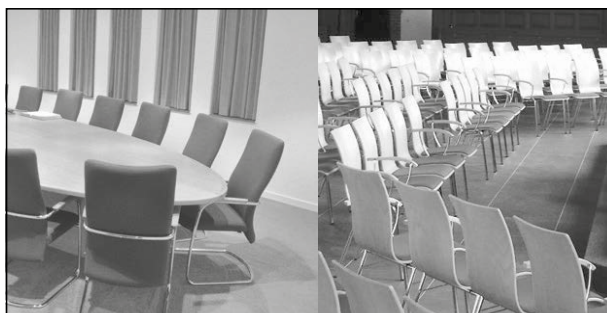
PH. van der Leer

T 0318 - 526641

E info@phvanderleer.nl

M 06 - 46376232

W www.phvanderleer.nl

Wordt er in uw kerk aan
nieuw meubilair gedacht?
Zijn er bouw- of
verbouwplannen?

HOEKMAN levert door
het hele land!

HOEKMAN
Kantoor & Project

Noordzandstraat 34 - 4401 CG Yerseke - T: 0113 57 29 07
E: info@piethoekman.nl - www.piethoekman.nl

ZGG zoekt evangelist voor Cambodja

Kijk voor meer informatie op
www.zgg.nl/vacatures. Reageren
kan tot en met 30 augustus 2019.

ZENDING GEREFORMEERDE GEMEENTEN

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

ROUW & GELEGENHEIDSIJURKES

kindergelegenheidskleding.nl
0577-401193 / 06-36392103

WAT WEET HET DUITSE VOLK VAN DE ENIGE TROOST?

Hun eigen Heidelbergers zijn ze veelal kwijt! Helpt u ons hem weer terug te brengen?

Zie onze website www.svvhed.org voor informatie.

Giften NL35 ABNA 0548 9879 20.

Genieten van Hollandse gastvrijheid in Duitse sfeer

Kom lekker wandelen, mountain/e-biken, skiën en geniet van onze gastronomie!

Ons hotel beschikt over hotelkamers voor 2 personen tot volledige ingerichte appartementen tot 8 personen.

Kom naar het mooiste plekje in het Sauerland.

info@landhausforra.com
www.landhausforra.com
Tel.: +49 2975228

ACHTERBERG (RHENEN)
D.V. zat. 7 sept. **fiets-/autotocht en markt** t.b.v. kerkbouw OGGiN. Start-punt en markt: Cuneraweg 86 Rhenen.
Info: www.klompfietsocht.nl of 06 534 077 79.

Zaterdag 24 augustus: **jaarlijkse fietsdag** Beekbergen t.b.v. Simon de Looier en kerkbouw Beekbergen.
Start tussen 09.30 en 11.00 vanaf de kerk (Ruitersmolenweg).
Informatie: www.fietstochtbeekbergen.nl

UITNODIGING

Jubileumsymposium 'Aan het front'

VAN HARTE WELKOM!

Ons veertigjarig jubileum willen we graag herdenken met iedereen die met ons verbonden is. We nodigen u daarom van harte uit voor ons jubileumsymposium.

HOOFDLEZING:

Frontsoldaten in de toekomst
door drs. Gerrold Verhoeks

INTERACTIEVE WORKSHOPS:

- Seksualiteit, een gave van God
- Voorkomen is beter dan genezen: toerusting voor de strijd!
- Huwelijk onder schot: beschermen en helen
- Pastoraat en hulpverlening: samen optrekken!

MUZIKAAL INTERMEZZO

DATUM: 20 september 2019

TIJD: 13.00 tot 16.30 uur

LOCATIE: Ger. Gem. Gouda

AANMELDEN vóór 1 september via:
info@stichtingdevluchtheuvel.nl.

40
jaar

De Vluchtheuvel

Christelijke psychosociale hulpverlening

uitgaande van de Gereformeerde Gemeenten

Hulp bij persoonlijke en relatieproblemen

40
jaar

Steun ons werk met uw **jubileumgift**

op IBAN NL85 INGB 0004 3255 63 t.n.v. De Vluchtheuvel

www.stichtingdevluchtheuvel.nl 0113-213098 ANBI

In verband met de pensionering van de huidige kosten is de Gereformeerde Gemeente van Apeldoorn op zoek naar een

Koster-beheerder (36 uur) m/v

De Gereformeerde Gemeente van Apeldoorn heeft ongeveer 1175 leden en doopleden en kent een rijk verenigingsleven. Het dienstverband gaat D.V. in per 1 januari 2020 met een inwerk- en proefperiode van 2 maanden.

Werkzaamheden

- Zorg dragen voor de goede gang van zaken rondom de eredienst;
- Het in gereedheid brengen van het kerkgebouw of zaalruimten voor kerkelijke activiteiten;
- Eerste verantwoordelijke voor het dagelijks beheer van het kerkgebouw;
- Zorg dragen voor onderhoud en schoonmaak van gebouwen en installaties;
- Aansturen van vrijwilligers.

Wij zoeken een persoon die

- belijdend lid is van de Gereformeerde Gemeenten en zich in verbondenheid dienstbaar wil inzetten voor het gemeentelven;
- minimaal een mbo werk- en denkniveau heeft;
- representatief, gastvrij, integer en behulpzaam is;
- handig is in het verrichten van kleine onderhoudswerkzaamheden en het omgaan van technische installaties;
- beschikt over goede sociale en communicatieve vaardigheden;
- flexibel, zelfstandig en stressbestendig is;
- goed kan plannen, organiseren en delegeren en die vrijwilligers kan aansturen;
- bij voorkeur in het bezit is van een EHBO-diploma en BHV-certificaat;
- in Apeldoorn of directe omgeving woont of bereid is daar te gaan wonen.

Wij bieden

- een afwisselende en boeiende functie;
- een dienstverband van 36 uur per week;
- een salaris dat in overeenstemming is met de inhoud van de functie (conform de richtlijnen van het Kerkelijk Bureau GG).

Voor nadere informatie kunt u contact opnemen met
dhr. P.A. Weststrate, 055-3669836 of paweststrate@kliksafe.nl.

Sollicitaties met motivatiebrief en cv kunt u tot uiterlijk 1 oktober versturen
naar de secretaris van de werving- en selectiecommissie,
dhr. J.J.C. Janse, Loseweg 280, 7315 HD Apeldoorn, e-mail: sjoerdjanse@hotmail.com.

ICHTHUS
UITVAARTZORG

Uitvaartleider
Sjaak Janssen

Uitvaartleider
Gert van der Vliet

☎ 085 023 97 90
www.ichthusuitvaartzorg.nl

*“OP DC ZOEKEN WE SAMEN
NAAR GEFUNDEERDE
ANTWOORDEN OP
BELANGRIJKE VRAGEN”*

ZOEK JIJ MET ONS MEE?

BEZOEK ONZE
INTRODUCTIEDAG OP
**29 AUGUSTUS
2019**

MELD JE AAN VIA:
WWW.DEPOSITUMCUSTODI.NL

**DEPOSITUM
CUSTODI**

Stel zoekt huurhuis voor onbepaalde tijd.
In omgeving Ede, Ederveen, Renswoude,
Scherpenzeel en Lunteren
Inschrijving moet mogelijk zijn,
max 1000 inclusief.
Graag reactie naar
jojanneheger@hotmail.com

Voordelig met het hele gezin in eigen
sfeer naar zon, water en bergen?
Vanaf € 495,- per week staat uw
stacaravan in Oostenrijk klaar.
Nederlandstalige kerkdiensten en
animatieteam voor jong en oud.
Info: www.es-vakanties.nl
of bel: 055 3030083.

**DE MIDDELAAR MOEST
DE RECHTVAARDIGHEID
VERDIENEN ÉN ONS
TOE-EIGENEN, OPDAT
HIJ EEN VOLKOMEN
ZALIGMAKER ZOU ZIJN
DOOR VERDIENSTE
EN KRACHTDADIGE
TOEPASSING.**

ZACHARIAS URSINUS

*Begravenisonderneming
de Jongh*

Voor een waardige en stijlvolle verzorging
van alleen begravenissen

Dag en nacht persoonlijk bereikbaar

Hardinxveld-Giessendam	0184 - 611 154
Waardenburg	0418 - 652 039
Werkendam	0183 - 701 017
Dordrecht e.o.	078 - 641 27 40
Nieuw-Lekkerland	0184 - 683 838

info@begravenisondernemingdejongh.nl
www.begravenisondernemingdejongh.nl

ROEMEENSE PANFLUITEN, BLOKFLUITEN, MUZIEKSTAN- DAARDS EN NOG VEEL MEER!

R. Mulder - Staphorst
06-12610628 of 0522-474256

www.muldermuziekinstrumenten.nl

kina
begrafenisverzorging

D.W. Schipper J. Kooijman
010-458 31 12 0182-58 39 32
Capelle a/d IJssel Gouda

Dag en nacht bereikbaar

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

Mediation of bemiddeling nodig?

Bel 030 - 760 10 00 of mail
mr.pjdenboef@jdb-advocaten.nl

Janssens ■ Den Boef
advocaten

Dorst
BEGRAFENISVERZORGING

Tel. 0166 - 69 74 38
begrafenisverzorgingdorst.nl

Voor een respect- en stijlvolle begeleiding

Even heerlijk eruit in Hoog Sauerland.
www.huizesolagratiat.net

40 De Vluchtheuvel
Christelijke psychosociale hulpverlening

Identiteit

De Vluchtheuvel gaat uit van de Gereformeerde Gemeenten en wil herkenbaar zijn als christelijke organisatie die haar werk verricht op basis van Gods Woord.

Kwaliteit

De Vluchtheuvel is een landelijk werkende professionele, eerste-lijns hulporganisatie met gekwalificeerd personeel.

Taakhoud

De Vluchtheuvel biedt psychosociale hulp aan jongeren en volwassenen bij persoonlijke problemen en relatieproblemen. Wij hebben een landelijke dekking. Verder is zij betrokken bij:

- zorgteams binnen het onderwijs;
- schoolmaatschappelijk werk
- preventieve taken zoals voorlichting en toerusting aan kerkenraden, verenigingen etc.;
- gastopvang voor kinderen en jongeren

Stichting de Vluchtheuvel

Beatrixlaan 15
4461 PM GOES

T 0113 21 30 98
E info@stichtingdevluchtheuvel.nl
W www.stichtingdevluchtheuvel.nl

De Vluchtheuvel is op zoek naar een:

Beleidsmedewerker WMO/Jeugd/Kwaliteit (m/v)

(8 uur per week)

Functie-omschrijving

- Als beleidsmedewerker WMO/Jeugd en kwaliteit ben je verantwoordelijk voor alle administratieve taken m.b.t. aanbesteden en verlengen van contracten.
- Je vraagt nieuwe subsidies aan bij gemeentes en bewaakt de vaststelling en verantwoording.
- Je verzorgt de communicatie met gemeenten v.w.b. de beschikkingen.
- Als kwaliteitscoördinator houd je je bezig met kwaliteitsbeleid en de wijze waarop we de kwaliteit enerzijds kunnen continueren en anderzijds verder kunnen ontwikkelen.
- Het kan daarbij gaan om een product, om een dienst, om een proces of om de hele organisatie. We verwachten hierin een proactieve houding richting het managementteam.
- Als functionaris gegevensbescherming houd je binnen de organisatie toezicht op de toepassing en naleving van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG).

Functie-eisen

- Minimaal HBO-denken- en werkniveau
- Meerdere jaren ervaring in een administratieve functie, bij voorkeur binnen de zorg en/of hulpverlening
- Bij voorkeur lid van de Gereformeerde Gemeenten
- Flexibel, stressbestendig en zelfstandig werkend
- **Werkzaamheden worden verricht op de locatie Goes**

Interesse?

Voor deze functie is de CAO Sociaal Werk van toepassing.

Bel of mail naar De Vluchtheuvel. Het secretariaat brengt u in contact met één van de verantwoordelijke managers.

Uw sollicitatie met CV en referenties kunt u tot uiterlijk D.V. 20 september a.s. richten aan de heer H. van Groningen, Beatrixlaan 15, 4461 PM Goes, info@stichtingdevluchtheuvel.nl

Colofon

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofredacteur: ds. G.J. van Aalst

Redacteuren: ds. B. Labee, J. van 't Hul

Redactiesecretaris: J. van 't Hul

Bijdragen van medewerkers

ds. G.J. van Aalst
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
T 0186-576990
E givanaalst@kliksafe.nl

Boeken ter recensie en vragen voor rubriek "Vraag en antwoord"

ds. B. Labee
Kerkewijk 115a, 3904 JA Veenendaal
T 0318-51 35 97
E b.labee@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk), berichten en meditaties:

J. van 't Hul
Lierdererf 19, 7364 BD Lieren
T 0651-622260
E jvthul@kliksafe.nl

Aanlevertijd van kerknieuws en berichten: uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk

Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening, postbus 608, 3440 AP Woerden
T 0348-489900
E saambinder@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan

Verloop drukkerij
postbus 33, 2950 AA Alblasserdam
T 078-6912899
E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag vóór de week van verschijning aangeleverd te zijn. Rouwadvertenties uiterlijk maandagmorgen 9 uur.

Advertenties € 1,35 per mm.
Familieberichten € 0,45 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
postbus 608, 3440 AP Woerden
T 0348-489900
E saambinder@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v. De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementsprijzen (bij vooruitbetaling):

voor Nederland: € 14,50 per halfjaar (te betalen per 1 april en 1 oktober)

voor het buitenland*: € 150,00 per jaar
* afwijkend tarief voor:
Canada: \$ 165, USA: \$ 140

Correspondentieadres Noord-Amerika

Mr. A.M. Berman
3340 Culp Rd. Unit 11
Vineland Stn. ON LOR 2E0
T 905 562 1331
E amberman47@gmail.com

De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden bijdragen, kerknieuws, berichten en advertenties zonder overleg aan te passen, in te korten of zonder opgave van redenen niet te plaatsen.

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

Ds. Labee over: Tale Kanaäns

Waarom wordt er nog in de 'tale Kanaäns' gepreekt? Natuurlijk kan ik die woorden en uitdrukkingen wel leren, maar het staat zo ver van mij af. Moeten we de 'tale Kanaäns' blijven gebruiken?

Herkomst

Het antwoord op deze vraag van een jongere (16) vraagt wel een beetje uitleg en we willen dat zo eenvoudig mogelijk doen. Om te beginnen, waar komt die uitdrukking 'tale Kanaäns' eigenlijk vandaan? De term is ontleend aan Jesaja 19 vers 18a: 'Te dien dage zullen er vijf steden in Egypteland zijn, sprekende de spraak van Kanaän en zwerende den HEERE der heirscharen'. Jesaja profeteert dat er Egyptenaren zullen zijn die 'van Gods Woord spreken, hetwelk in de spraak van Kanaän, dat is, in de Hebreeuwse spraak, beschreven is, en zij zullen zich van de gelovige Joden laten onderwijzen in den weg der zaligheid' (kanttekening 48b).

We lezen het tegenovergestelde in Nehémia 13 vers 24: 'En hun kinderen spraken half Asdodisch, en zij konden geen Joods spreken, maar naar de taal eens iegelijken volks'. Na de terugkeer uit de ballingschap zijn er huwelijken gesloten tussen Joden en heidenen. En het gevolg? Een deel van de kinderen die uit deze gemengde huwelijken geboren werd, spreekt niet meer de Joodse taal. Ergo, de kanttekening (58b) omschrijft: 'elk zo hij van zijn moeder geleerd had, hebbende alzo een verbasterde taal met een verbasterde religie'. Blijkbaar is het *spreken* van de taal die in het beloofde land Kanaän gesproken werd, teken van (het verlangen naar) Godsvreze. Tegelijk is het *ontbreken* van deze taal, bewijs dat er andere, heidense religies vermengd worden met de ware dienst aan de levende God.

Herkenning

Vanuit de Bijbel blijkt dus heel duidelijk dat er een taal is, de tale Kanaäns, die niet symbool staat voor verouderd taalgebruik of geheimtaal, maar die uitdrukking is van de ware Godsvreze. Alle ware christenen, die het wonder van wedergeboorte en geloof kennen in hun leven, verstaan en spreken die taal. Het brengt hartelijke gemeenschap tot stand. Zoals het vakjargon onder artsen of zakenlieden en de 'jongerentaal' op social media herkenning en erkenning geeft, zo is het ook onder degenen die de Heere hebben lief gekregen. Daarvoor hoeft je niet oud te zijn of geleerd, nee de echte tale Kanaäns wordt door allen herkend en erkend. Deze taal overstijgt zelfs ras, taal, nationaliteit en cultuur. Iets van de zalige toekomst van Gods kinderen, zonder spraakverwarring, wordt soms ervaren. Zeker, de één is vaardiger in het spreken van deze taal dan de ander. De 'woordenschat' van sommigen is groter of rijker. Maar de grondtonen zijn herkenbaar en verstaanbaar. Dat is de reden dat er nog altijd gepreekt wordt in de tale Kanaäns.

Het is dan natuurlijk wel belangrijk dat we de tale Kanaäns 'zuiver' gebruiken. Heel makkelijk kunnen er uitdrukkingen en termen gebruikt worden die niet-Bijbels zijn. Er is eens een boekje verschenen, De tale Kanaäns van dhr. F. van Holten, waarin - naast veel uitleg over Bijbelse uitdrukkingen - voorbeelden gegeven worden van on-Bijbelse zaken. Soms klinkt iets heel vertrouwd, maar voor een echte Schriftgeleerde is dat verschrikkelijk. De echte tale Kanaäns is de taal die verankerd is in de Heilige Schrift. Dat geeft herkenning, verbondenheid en zelfs een liefdesband! Daarom zal deze taal in gebruik blijven.

Nu begrijp ik best dat het voor jongeren of 'buitenkerkelijken' soms wel moeilijk te volgen is. Daarom is het zo belangrijk dat gebruikte termen en uitdrukkingen op een eenvoudige manier worden uitgelegd. Wat een predikant wellicht als bekend verondersteld in de preek, kan op catechisatie verder worden toegelicht of in het spreken over de preek 'thuis' onderzocht. Het allerbelangrijkste is dat we veel lezen in de Bijbel, de belijdenisgeschriften en de 'goede' boeken daaromheen. Ook is het van belang, als we pelgrims mogen ontmoeten die op de leerschool van genade iets van de tale Kanaäns hebben geleerd. De Heere geve - om Jezus' wil - al onze lezers, jong of oud, door Zijn Geest kennis van deze taal.

VRAAG?

Heb jij/hebt u ook een vraag? Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van De Saambinder kun jij/kunt u mailen naar ds. B. Labee of hem per post toezenden (zie colofon). Er volgt - zo mogelijk - altijd een reactie.

Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor de lezers, volgt een antwoord op jouw/uw vraag in een nummer van De Saambinder.

Graag wel wat geduld. Er liggen nog tientallen vragen op een reactie te wachten.